

πελώριος αὐτῆς κορμὸς παρέχει οἰκήματα διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ πλοῖα πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἀναγκῶν αὐτοῦ. Καὶ ὅμως ἡ ἄφθονος καὶ ἰσχυρὰ αὕτη ὕλη ἢ τόσον ἀναπόσπαστος διὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἢ ἀνάπτυξις τῶν στοιχείων τῶν ἐν τῷ ξυλίνῳ περικαλύμματα τῆς μικρᾶς βαλάνου! Ἀλλ' ὅταν ὁ μικρὸς οὗτος σπόρος δὲν τυγχάνῃ τῆς δεούσης συνεργείας τοῦ φωτός, τοῦ αἵματος, τοῦ ὕδατος καὶ τῶν στοιχείων τῆς γῆς, ἦται ὅταν δὲν καλλιεργῆται, ἀντὶ τὴν ἀνάπτυξιν εἰς ἰσχυρὸν σῶμα δὲ καὶ φράϊον χρῆσιμον γίγνεται καθίσταται βόρα τῶν χοίρων ἢ μένει νεκρὸς καὶ ἀγονος. Ἡ ὑπαρξίς, ἀπλῶς στοιχείου τινας ὅσον δῆποτε χρῆσιμον δὲν ἀρκεῖ, δεῖται ἀναπτύξεως, δεῖται τῆς προσκυούσης καλλιέργειας.

«Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης ἐγκράτεια· κατὰ τούτων οὐκ ἔστι νόμος.»

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

(Κατὰ τὸ θέρος 1876.)

Ἡ Καλλιρόη παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἰλισσοῦ. — Τα θερινὰ θέατρα παρὰ τὸν Ἰλισσὸν καὶ ἐν Φαλήρῳ.

Ὅραίαν τινα προΐταν τοῦ μηνὸς Ἰουλίου ἠθέλησα ν' ἀποσπασθῶ ἐπὶ στιγμᾷ τινὰς τῆς τύρβης τῶν καθημερινῶν ἀσχολιῶν καὶ ἐξελθούσα τῆς πόλεως διηυθύνθην πρὸς τοὺς ἀγρούς.

Σοβαρὰ αἰγὴ ἐπεκράτει εἰσέτι πανταχοῦ, ἐνῷ τὰ περίεξ ἀντικείμενα ὑπὸ τοῦ λυκαυτοῦ φωτιζόμενα ἐχρωματίζοντο βαθμυδὸν ὡς ὑπὸ μαγικῆς τινος ἐπηρεᾶς διὰ μυρῶν καὶ ποικίλων ἀποχρώσεων. Ἐγὼ δὲ περιεχρῆς διὰ τὴν ἐλευθερίαν μου ἔτρεχον ἀπὸ λοφιδκοῦ εἰς λοφιδιον, ἀπὸ ρυακος εἰς ρυακὰ, ὅτε μὲν συνήχουσα ἄνθη, ὅτε δὲ θαυμάζουσα τὸ μεγαλοπρεπὲς θέαμα τῆς φύσεως, ἦτις ἐκ τοῦ σκοτὸς προκύπτουσα ἀπεδύετο τὸν μελανὸν τῆς νυκτὸς πέπλον.

Αἶφνης ὅμως ἐνφ' ἀπαρηκλούθουν τὴν ροὴν τοῦ Ἰλισσοῦ, ὁ φλοῖσθος παρακεκλιμένης πηγῆς ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν μου ἐστάνην παρευθὺς, διότι μοι ἐφάνη ὅτι διὰ μέσου τοῦ μονοτόνου ἤχου τῶν ὑδάτων διέκρινόν ἄσμά τι τοσοῦτω γλυκὺ, τοσοῦτω περιπαθὲς, ὥστε ὑπὸ συγκινήσεως ἀνεκφράστου κατὰκλῆφθαισα, προσήλωσα ὅλην τὴν προσοχὴν μου ἐν ἀκορασθῶ.

Καὶ ἀληθῶς ὁ φλοῖσθος ἐκεῖνος παρηκολούθει ἐλαφρῶς φωνὴν καθαρὰν καὶ νεανικὴν, ἥτις διὰ μυρῶν μελωδικωτάτων τόνων, ὅτε μὲν ἀνεπαίσθητῶς ὑψομένη, ὅτε δὲ μετ' εὐτροφίας ἀκατανοήτου συγχεομένη μετὰ τῶν ὑδάτων, ἀπετέλει ἁρμονίαν ὑψηλὴν καὶ αἰθέριον, ἁρμονίαν ἥτις καταθέλγουσα τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν ἐνέπνευεν

αὐτῇ μελαγχολίαν τινα γλυκύθυμον καὶ ἄφρισον.

Ἀλλὰ τὸ μέλος ἐκεῖνο ἐξέφραξε παρὰ τὸν τοσοῦτον μύχιον καὶ θλιβερόν, ὥστε τὸ πᾶν πόθου τοῦ ν' ἀνακαλύψω τὴν ἀδουσαν, ἀκούσας πως ἔλκουμένη, ἐπροχώρησα βήματά τινα πρὸς τὸ μέρος ὅθεν ἤρχετο ἡ φωνή.

Ὅποια ὅμως ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς μου, ὅτε διὰ μέσου τοῦ φυλλώματος διέκρινον νεανίδα καλλοῦντῃς οὐρανίας!

Λεπτὸς πέπλος ὑπὸ τοῦ πρωϊνοῦ ζεφύρου κυματιζόμενος ἐκάλυπτε τὸ αἰθέριον αὐτῆς σῶμα ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ χάρις, ἡ νεότης καὶ ἡ εὐγένεια διέλαμπεν ἐν ἅπαντι τῷ μεγαλειῷ αὐτῶν. Ἐνῷ δὲ ὑπὸ τοῦ ἀγίου ἐκείνου ἐνθουσιασμοῦ κατεχομένη, ὃν ἀισθάνεται ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ πρὸς καλλιτεχνικοῦ ἀριστουργήματος, παρηκολούθουν τὰς ὕψους καὶ διαυγεῖς γραμμὰς, αἵτινες διέγραφον τὸ ἀνθρώπιν ἐκεῖνο σχῆμα, ἐνῷ προσεπάθουν ν' ἀνακαλύψω τὴν μυστηριώδη μαρμαρυγὴν, ἥτις ἐφώτιζε τὸ ροδοειδὲς καὶ χιονόλευκον ἐνταυτῷ ἐκεῖνο σῶμα δὲν ἤξεύρω ὅποιον προαίσθημα, ὁποία συγκινήσις με ἐκάμε νὰ ἐννοήσω ὅτι ἡ σεμνὴ καὶ δειλὴ ἐκείνη κόρη δὲν ἀνῆκεν εἰς τὰς φθαρτὰς καλλοῦντῃς τοῦ κόσμου τούτου, εἰς τὰ διαβατικά τῆς ὕλης δημιουργήματα, ἀλλὰ κάτοικος ποιητικοῦ τινος καὶ αἰθεραίου κόσμου, εἰς τοὺς μυστηριώδεις ὠκεανούς τῆς φαντασίας πλανωμένη, ἔθεσε πρὸς στιγμὴν τὸν ἐλαφρόν αὐτῆς πόδα ἐπὶ τῆς Ἀθηναϊκῆς πεδιάδος, ὅπως διαλύουσα αἶφνης τὰ σκοτὴ τῆς λήθης, διαχύσῃ τὸ φέγγος ἀθανάτων καὶ προσφίλων ἀναμνήσεων! Ἀφελῶς καὶ μετὰ χάριτος πρὸς τὸν ρυακὰ κεκλιμένη ἐκράτει ἀνὰ χειρὰς ὕδριαν ἀφ' ἧς κατέρρεε τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς ἐκείνης, ὅπερ ἀφρίζον κατέβρεχε τοὺς λεπτοφύεις αὐτῆς πόδας καὶ παρηκολούθει μετὰ ταῦτα τὸν ροὴν τοῦ ἐπὶ τῆς χλόης.

Ἀλλὰ μόλις ἤκουσε τὸν καρπὸν τῶν βημάτων μου, ἐστράφη ἀνῆσυχως ζητοῦσα ν' ἀνακαλύψῃ τὸν τολμῶντᾶ νὰ διαταράξῃ οὕτω πᾶς τὸ ἄσμά της· ὁ θαυμασμός μου τότε ἠύξησεν ἐτι μᾶλλον ὅτε μοι ἀπεκαλύφθησαν οἱ κανονικοὶ καὶ λεπτοὶ χαρακτῆρες τῆς μορφῆς της. Τὸ ἦθος τῆς ἐνέφανε τὴν δειλίαν τῆς παιδικῆς ἀφελείας, ἐνῷ τὸ ἐμβριθὲς καὶ βαθύ αὐτῆς βλέμμα, ὅπερ διέχυνε περίεξ τὴν ζωὴν νεότητός ἀθανάτου, ἀπεκάλυπτε τὴν ἀμετάθετον ἐκείνην γαλήνην, ἥτις μόνη χαρακτηρίζει τὰς ἐκλεκτάς καὶ γενναίας ψυχὰς· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ μετώπου της ἐπλανᾶτο βαρὺ τι νέφος μελαγχολίας, μελαγχολίας ἀξιοπρέπους καὶ εὐγενούς, ἥτις καθωραίζεν ἐτι μᾶλλον τὴν συμπαθεῖ ἐκείνην φυσιογνωμίαν. «Ὡ σὺ ἦτις μοὶ ἐμπνέεις τοσαύτην συμπάθειαν, εἶπον τότε προχωροῦσα μετὰ σεβασμοῦ πρὸς αὐτήν, εἰπέ μοι διατί τὸ ἄσμά σου εἶναι τοσοῦτω θλιβερόν ἐν τῷ μέσω τῆς χαρμολογίας ταύτης φύσεως;»

Ἡ ἄγνωστος τότε προσηλώσασα ἐπ' ἐμὲ τοὺς

γοργούς ὀφθαλμούς της — « Ἀθηναία! μοι εἰπὲν καὶ ἡ φωνὴ της ὡς ὁ ἦχος μελωδικῆς τινος λύρας ἐπλήξα τὸν ἄερα, εἶμαι ἡ νύμφη Καλλιρρόη, ἡ ἐφορρεύουσα ἐπὶ τῶν τόπων τούτων τῶν κλεισθέντων ὑπὸ τῶν προγόνων σου· μ' ἐρωτᾷς διατί τὸ ἄσμά μου εἶναι θλιβερόν. Ἀλλ' ἰδὲ ὀλίγον ἀποτέρω τὰ καταγῶγια ἐκεῖνα τοῦ νεωτερισμοῦ ἐν οἷς παρασκευάζεται ἡ τῶν Ἑλληνίδων μας διαφθορά! Πῶς εἶναι δυνατόν μία λειτουργὸς τοῦ Θεοῦ τῆς ἁρμονίας, μία Ἑλληνὶς νύμφη ν' ἀκούῃ ἀνευ αἰσχύνῃς τὰς βεμβαστικὰς ἐκείνας τῆς μυθιστορίας ἀπηχῆσαι! Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μὴ θλιβῇται ἀναλογιζομένη ὅτι αἱ συμπολίτιδες αὐτῆς ἐν μέσῳ τῶν θεαμάτων ἐκείνων, τὸν χαρακτήρα τῆς ἑλληνοπρεπειᾶς ἀποβάλλουσαι, μεθύσκονται ὑπὸ τοῦ δολίου ῥωμαντισμοῦ, ὅστις ὡς ἡδὺ δηλητήριον, λυμαινεται τὰς νεαρὰς καὶ εὐαισθητοὺς καρδίας των! Ὡς τίς βάσκανος δαίμων ὤθησε τὴν πατρίδα ἡμῶν εἰς τὴν λατρείαν τῆς ξενικῆς ταύτης μουσικῆς, ἥτις οὐδὲν κοινὸν ἔχει πρὸς τὴν σεμνὴν καὶ αὐστηρὰν μουσικὴν τοῦ πατρῷου θεάτρου!

Ποσάκις κατὰ τὰς σελήνοφειγγίς νύκτας ὑπὸ τὸν αἴθριον τοῦτον καὶ γλαυκὸν τῆς Ἀττικῆς οὐρανόν, ὅτε ἡ γλυκύθυμος ἡρεμία τῆς φύσεως καλεῖ τὰς εὐαισθητοὺς ψυχὰς εἰς κατάνυξιν, ποσάκις τότε τὰ ἀκούσματα ἐκεῖνα, ἅτινα ἔχουσι τὴν ἀξίωσιν νὰ καλῶνται καλλιτεχνικὰ, ἀκροαμένη, ἐπόθησα τὴν ἀγρίαν τοῦ χειμῶνος θύελλαν καθίην ὁ Ἰλισσὸς ἐξηγριωμένος ζητεῖ νὰ με παρασύρῃ εἰς τὸν ὀρμητικὸν ῥοὺν του, ὅτε ἐν τῷ μέσῳ τῆς βοῆς τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς μυκημένης καταιγίδος ἀντηχοῦσιν ἐκ τοῦ νεκροταφείου οἱ θρήνοι τῶν Αἰολιανῶν ἀρπῶν καὶ οἱ Τρίτονες καὶ οἱ λοιποὶ εἰδεχθεῖς δαίμονας τῶν ὑδάτων μετὰ πατάγου ἀνακυκοῦσι τὸν Φαληρικὸν ὄρμον!

« Ὡς ἐάν ἡδυνάμην νὰ ἐγκαταλείψω τοὺς ἀξένους τούτους τόπους καὶ νὰ ζητήσω καταφύγιον μακρὰν εἰς τοὺς χαριέντας καὶ συσκίους λειμῶνας τῆς δούλης Ἑλλάδος! Ἐκεῖ εἰς τοὺς ὑπὸ τῆς φύσεως εὐλογημένους ἐκείνους τόπους ἡ ἀπαισία τῶν καταδιωκτῶν τοῦ ἑλληνισμοῦ φωνῇ, ὡς παράτονος τις ἦχος θέλει προσβάλλει τὰς ἀκοὰς μου, ἀλλ' ἐκεῖ δὲν θέλω πλέον ἀκοῦει τὰς ταπεινωτικὰς χειροκροτήσεις καὶ ἐπευφημίας τῶν υἱῶν τῆς Παλλάδος! Ἀλλ' αἶμαι πῶς εἶναι δυνατόν νὰ παραβιάσω τοὺς μυστικὸς ὄρκους μεθ' ὧν συνεδέθη ἡ ὑπαρξίς μου, Πῶς εἶναι δυνατόν ν' ἀπομακρυνθῶ τῆς πηγῆς ταύτης ἀφ' ἧς ἄλλοτε ὑπεράνω τοῦ μεγαλοπρεποῦς Παρθενῶνος ἔβλεπον περιπταμένην τῆς σκιάς τῆς Πολιούχου Παλλάδος, τὸ μεγαλεῖον καὶ τὸ κλέος τῶν Ἑλλήνων διασώζουσαν; Ἀφότου ξενικὸς θιάσος κατέλαβε τὰς ἀκτὰς τοῦ Φαλήρου αἱ ἀδελφαὶ μου ὁσάκις διέρχονται τὸ ἑσπέραν παρὰ τὸν ὄρμον ἐκεῖνον, βυθίζουσι ὑπὸ τὸ ἀργυροειδὲς κύμα τὴν χαρίεσσαν

αὐτῶν κεφαλὴν· ἀλλὰ τλήμων ἐγὼ, ἐνταῦθα, ἐπὶ τῶν ἄλλοτε καταρρέτων καὶ συσκίων τούτων μερῶν, ὅθεν ἀντήχησάν ποτε οἱ πρὸς τὸν Ὀλύμπιον ὕμνοι, τεθλιμμένος μάρτυς τῆς παρακμῆς τῆς φίλης πατρίδος παρισταμένη αἰωνίως θέλω συνδύει διὰ τῶν μελαγχολικῶν θρήνων μου τὸν μόνον τῆς πηγῆς ταύτης φλοίσβον!

— « Νύμφη! — ἀνέκραξα τότε, συγκινηθεῖσα ὑπὸ τῶν τελευταίων τούτων λόγων — οἱ θνητοὶ ὡς πνοὴ ἀνέμου παρέρχονται, ἀλλ' αἱ χορεῖαι τῶν ἀθανάτων ἀπόσιτοι εἰς τὸν πανδαμάτορα χρόνον, πλανῶνται ἀεὶ ποτε ἐπὶ τῆς ἐνδόξου καὶ προσφιλοῦς ταύτης γῆς· διατί λοιπὸν νὰ μὴ ἐλπίζῃς ὅτι ἐκ τῶν ὀχθῶν τούτων θέλει ποτε ἀκούσει τὴν γλυκεῖαν φωνὴν τῆς πατρώας μουσικῆς τὴν ἑλληνικὴν νεολαίαν εἰς τὰ προγονικὰ μεγαλουργήματα μυσταγωγούσαν;

Εὐχου καὶ ὁ κοινὸς τῶν θνητῶν καὶ τῶν ἀθανάτων Πατὴρ δὲν θέλει ἀποθῇ τὰς εὐχάς σου. Ἀλλὰ μοι ἀνέφερες περὶ τῶν ἀδελφῶν σου, δύνασαι νὰ μοι εἰπῇς, ὦ Ναΐας, τίνες εἰσιν αὗται;

« Αἱ θυγατέρες τοῦ Νηρέως, μοι ἀπεκρίθη, εἶναι αἱ μυστηριώδεις νύμφαι, πρὸς ἃς ἥτο ποτε ἐμπεπιστευμένη ἡ ἀνατροπὴ τοῦ θεσμοφόρου Βάκχου χαρίεσαι καὶ ἑλαφραί, ὡς ὁ ζέφυρος, διέρχονται τὰ ἀεικίνητα πεδία τοῦ Ἰνκεανοῦ ὁδηγοῦσαι μετὰ τῶν Τριτόνων τὰ πνεύματα τῶν ἀγαθῶν εἰς τὰς Νήσους τῶν Μακάρων. Πολλάκις ἐν μέσῳ τοῦ πατάγου καὶ τοῦ κλύδωνος ἀκολουθοῦσι τὴν μυκωμένην καταιγίδα, παίζουσαι μετὰ τὸν ἄφρον τῆς θαλάσσης καὶ συνοδεύουσαι τὸ κύμα διὰ τῶν γοργῶν παιάνων των, ἄλλοτε δὲ πάλιν ὅταν ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ θνητοῦ δὲν φθάσῃ μέχρι αὐτῶν, χαρίεσαι καὶ μειδιῶσαι ἐξέρχονται τῆς θαλάσσης ἵνα χορεύωσιν εἰς τὸ παράλιον· πρασινεῖδ' ἑλκὼν καλύπτει τὰ αἰθέρια αὐτῶν σώματα καὶ ἐπὶ τῆς ὠραίας αὐτῶν κεφαλῆς θάλλει στέφανος ἐκ κρίσθου, εἰς ἀνάμνησιν τῶν ἀδύτων τοῦ Βάκχου μυστηρίων, ἅτινα αὗται πρῶται ἀπεκάλυψαν εἰς τὸν κόσμον.

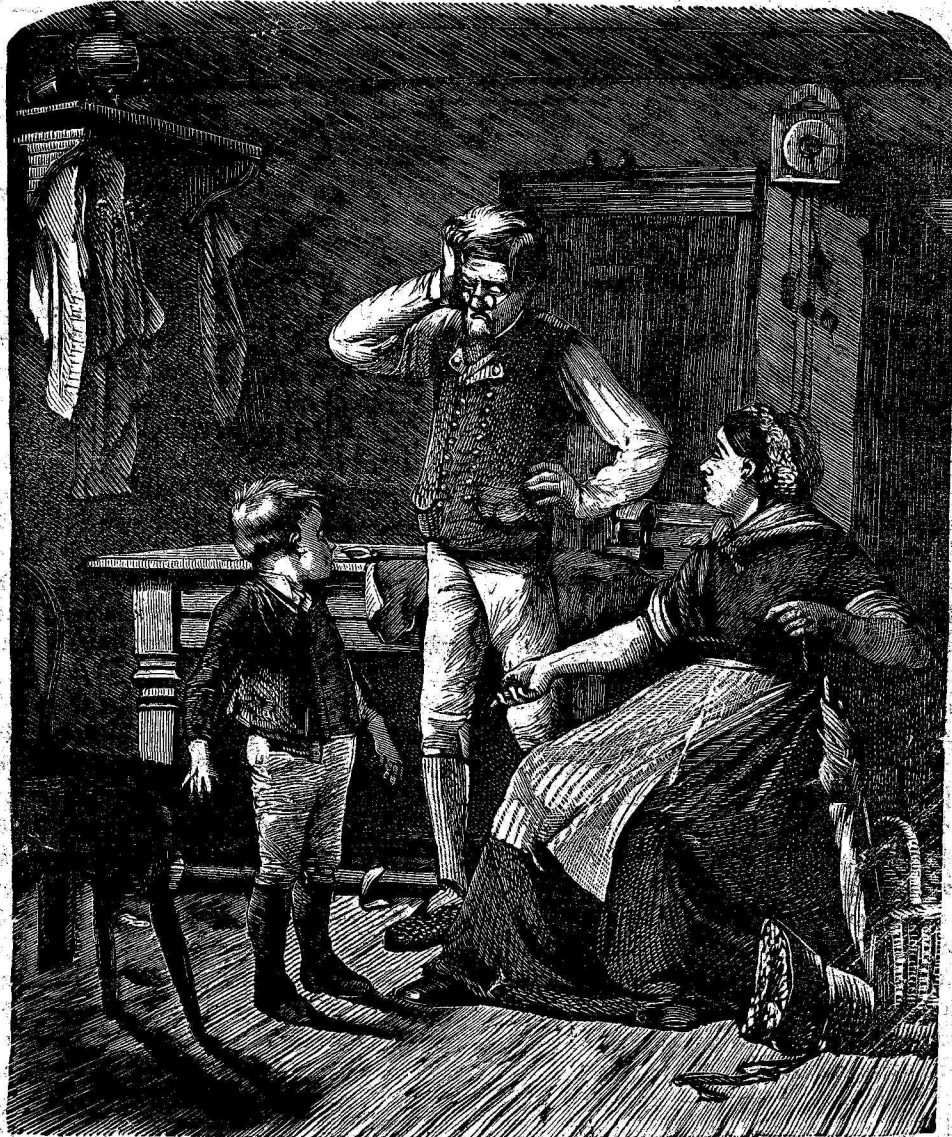
Τὴν ἑσπέραν ὅτε ἐν μέσῳ τῆς γαλήνης τῆς νυκτός ἤχη ὁ φλοίσβος τῆς θαλάσσης, τῶνον τὸ οὖς σου μετὰ προσοχῆς, ἐάν τὰ μυθιστορικὰ ἀναγνώσματα καὶ τὰ ὄνειρα δὲν σε διεσθεῖραν μέχρι τοῦδε ἐντελῆς, ἐάν ἐν τῇ φύσει εὐρισκόμενη δύνασαι εἰσεῖν νὰ αἰσθανθῇς ἀντὶ τῆς χαύνης καὶ βεμβαστικῆς μελαγχολίας τὰ ὑγιά καὶ ἐναρμονία αἰσθήματα, ἅτινα αὕτη διαχέει, θέλεις τότε διὰ μέσου τοῦ μονοτόνου ἐκείνου ἤχου διακρίναι τὸ μέρος τῶν ἀδελφῶν μου τούτων, αἵτινες ἄρατοι, λαμβάνουσι μέρος κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰς τὸν νυκτερινὸν ὕμνον τῆς φύσεως.»

— Ὁ νυκτερινὸς ὕμνος! — ἐπανέλαβον μετ' ἀπορίας — τίς εἶναι οὗτος, ὦ Νύμφη; Εἰπέ μοι, σὺ, ἥτις διὰ τῶν εὐεργετικῶν ναμάτων σου καταπαύεις τὴν δίψαν τοῦ κεκμηκότος ἰδοιπόρου καὶ

τὰς ἀσθενείας τῶν θνητῶν πολλάκις θεραπεύεις, σὺ ἤτις διὰ μέσου τοῦ σκότους διορᾷς ἐκεῖ ὅπου ὁ περιορισμένος τοῦ θνητοῦ ὀφθαλμὸς ἀδυνατεῖ νὰ ἐμβατεύσῃ, εἰπέ μοι, ποῦ δύναμαι ν' ἀκούσω τὸν ὕμνον τοῦτον;

— "Ἀκουσον, μοὶ εἶπε τότε — ἐνῶ ἡ λεπτοφυῆς αὐτῆς χεὶρ ἀπωθήσασα τὴν κυματίζουσαν κόμην της, μοὶ ἀπεκάλυψε τὸ ἐμβριθὲς καὶ σκε-

Ἄλλὰ τὸ ἐσπέρας ὅταν ὁ σάλος καὶ ἡ τύρβη τῶν ἀσχολιῶν τοῦ ἀνθρώπου καταπαύσῃ, ὅταν ὁ ὕπνος γαλήνιος καὶ μεγαλοπρεπὴς κατέρχεται βραδέως ἀπ' Ἀνατολῶν ἐκτείνων τὸ πανίσχυρον αὐτοῦ σκῆπτρον ὑπὲρ τὰ ἄστρον τῶν θνητῶν, τότε ἐν μέσῳ τῆς σοβαρᾶς καὶ μυστηριώδους ἐκείνης σιγῆς αἱ χορεῖαι τῶν Νυμφῶν ἐξέρχονται ἀπὸ τὰ ἐνδιατήματα αὐτῶν καὶ ἐνοῦσι τὰς ἐναρμονίους

(Ἰδε σελ. 88.)

πτικὸν μέτωπόν της — ἀκροάσθητι μετὰ προσοχῆς, διότι ἡ ἐννοία τῶν λόγων μου εἶναι βαθεῖα καὶ δύσκολος.

Ἄ Ὁ Ναὸς τῆς δημιουργίας εἶναι μέγας, ἀπειρος! ἡ δὲ ἐκλεκτὴ ψυχὴ, ἐν οἱᾷδήποτε στιγμῇ ὅπου καὶ ἂν φέρῃ τὴν πτῆσίν της, πανταχοῦ ἀκούει τὴν φωνὴν τῆς φύσεως ἀναπνευομένην ὡς θυμίαμα εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν θρόνον τοῦ Πλάστου.

αὐτῶν φωνὰς μετὰ τοῦ ὕμνου ἐκείνου Ἐκεῖ εἰς τὰ πυκνὰ δάση διὰ μέσου τῶν ὀπείων ἡ ἐκηβόλος Ἀρτεμις ἐκτοξεύει τὰ ἀργυροειδῆ αὐτῆς βέλη, ὑπὸ τὴν τρέμουσαν σκιὰν αἱ χορεῖαι τῶν Δρυάδων ψυθυρίζουσι τὰς μυστηριώδεις αὐτῶν ἁρμονίας.

Ἄ Ἐκεῖ εἰς τὰ ὄρη καὶ τοὺς λόφους ἐνθα κυλίωνται τὰ κρυσταλλώδη τῶν πηγῶν νάματα, ἐνθα ἡ

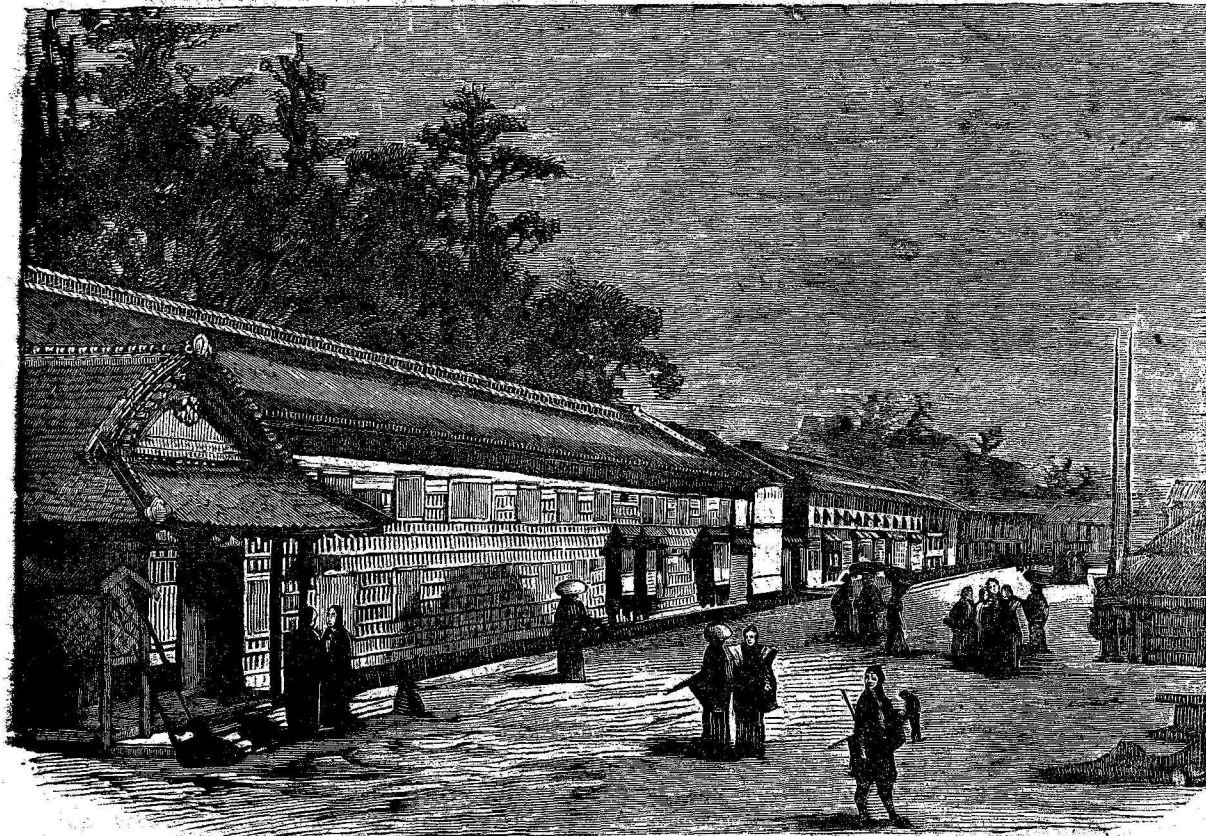
ἐρασμία κισσάμπελος περιπλέκεται ἐπὶ τῆς ἀκανθώδους βάτου καὶ τὸ γλιγώνιον καὶ ὁ λυγρὸς διαχύνουσι τὴν λεπτὴν αὐτῶν εὐωδίαν, ἐκεῖ ὑπὸ τὸ σελιναῖον φέγγος αἱ ὀρεστιάδαι Νύμφαι, μόλις ψάφουσιν διὰ τοῦ ἄκρου τῶν ποδῶν τὸν τάπητα τῆς χλόης, ὀρχοῦνται ἐλαφρῶς, ἐνῶ ἡ τεθλιμμένη ἤχῳ πλησίον που ἐντὸς σπηλαίου κεκρυμμένη ἐπαναλαμβάνει διὰ φωνῆς τρεμούσης τὰ χαρμόσυνα αὐτῶν ἄσματα.

«Ἐκεῖ εἰς τὰ βάθη τοῦ ὀρίζοντος, ὅθεν ὁ Φοῖβος, πρὶν ἢ στρέψῃ τοὺς πυρίνους σῶτος ἵππους, ρίπτει εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων τὰ τελευταῖα αὐτοῦ βέλη εἰς τὸ μέσον τῆς θαλάσσης, ὁ γαλή-

συγκροτοῦσι τοὺς ἰδιόρρυθμους αὐτῶν χοροὺς ὑπὸ τοῦ ἤχου τῶν κροτάλων καὶ τῶν αὐλῶν συνοδευόμενοι.

«Ἐκεῖ τέλος εἰς μεμακρυσμένην καὶ ἐρημικὴν κοιλάδα ἐνθα ὁ ἄνθρωπος, ὁσάκις εὐρεθῇ μόνος, καταλαμβάνεται ὑπὸ φόβου ἁορίστου, ἀκούων ἐν τῇ σιγῇ τῆς νυκτὸς τοὺς συγκεχυμένους ψυθουρισμοὺς τῆς φύσεως, οὓς μάτην προσπαθεῖ νὰ συλλάβῃ καὶ οἵτινες φαίνονται αὐτῷ ὡς φωναὶ ἀπ' ἄοράτου τινος κόσμου πρὸς αὐτὸν ἀποτεινόμενοι, ἐκεῖ πλησίον που ἐπὶ βράχου καθήμενος ὁ μυστηριώδης Πᾶν παίζει τὸν πολύφωνον αὐλὸν του.

«Καὶ πάντες οἱ συγκεχυμένοι οὗτοι, ἤχοι, αἱ

Ἐπαυλὶς ἐν Ἰαπωνίᾳ (1).

νιος Ποσειδῶν ὑπὸ τῶν Τριτόνων περικυκλωμένος ψάλλει τὸν μεγαλοπρεπῆ αὐτοῦ παιᾶνα.

«Ἐκεῖ εἰς τὰς καταπρασίνους πεδιάδας ἐνθα ἡ ἄμπελος κάμπτεται τοῖς κλώνας τῆς ὑπὸ τὸ βάρος τῶν καλλιδοτρῶν σταφυλῶν καὶ ἡ γλαυκὴ ἐλαία, τῆς Πολιούχου Παλλάδος τὸ φύτευμα, κινεῖ μελαγχολικῶς τὴν κορυφὴν, ἐκεῖ ἀναπαύεται ὁ εὐεργετικὸς Βάκχος, ἐρειδόμενος ἐπὶ γηραιοῦ κορμοῦ ἐπὶ τοῦ ὁποίου περιελίσσεται ὁ οἰνόχρους κισσός, ἐνῶ περὶ αὐτὸν οἱ Σιληνοὶ καὶ οἱ Σάτυροι

(1) Ἀπὸ τοῦ προσεχέος φύλλου θέλομεν ἀρχίσαι τὴν καταχώρισιν περιγησέως ἐν Ἰαπωνίᾳ μεστῆς παραδόξων περὶ τῶν ἡθῶν καὶ θθίμων τῆς χώρας περιγραφῶν.

μυστηριώδεις φωναὶ, αἵτινες ὅτε μὲν ἐκπνέουσιν, ὅτε δὲ ἀναγεννῶνται, πάλιν, θαυμάσιως πως εἰς τὸν αὐτὸν συμπίπτουσι ρυθμὸν, ἀποτελοῦσι μίαν καὶ μόνην ἁρμονίαν . . . ἐνῶ αἱ εἰς τὸ χάος μαρμαίρουσαι σφαῖραι, ὡς ἀγαθοὶ δαίμονες, κλίνοντες μετὰ σεβάσμου τὰς ἐστεμμένας αὐτῶν κεφαλάς, διαχύνουσι πρὸς τὴν γῆν τὴν γλυκεῖαν αὐτῶν μουσικὴν καὶ οὕτω ἡ μεγαλοπρεπὴς αὕτη συμφωνία ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὰς μυστηριώδεις ἐκτάσεις ποικιλοτρόπως ἐπαναλαμβάνομένη, σχηματίζει ἀκαταπαύστως τὸν αἰώνιον τοῦτον ὕμνον «Τὸ πᾶν τὸ Σὸν μεγαλεῖον ἀγγέλλει, ὦ Ἀραρχε τῆς καθολικῆς ἁρμονίας Ἀρχή.»

—«Ω! έννοώ νύν — άνέκραξε τότε ως από θνείρων συνερχόμενη—έννοώ όποίαν κακόηχον πα-
ρατονίαν άποτελεϊ εις την ευαίσθητον και λε-
πτήν άκοήν σου ή φωνή εκείνη του άνθρώπου, ή-
τις διαταράττει καθ' έκάστην έσπέραν τās ήσύ-
χους τής μονώσεώς σου στιγμάς!

Άλλά δέν μοι άπεκρίθη διότι έφαινετο βυθι-
σμένη εις σκέψεις θλιβεράς. Αίφνης σοβαρά αυ-
στηρότης άντικατέστησε τó μειδίαμα τής καλο-
κάγαθίας, όπερ έπλανάτο εις τά χείλη της.

—«Τλήμον Πατρίς! άνέκραξε, μετά τινα σιω-
πήν, ήν ποτε χρόνος ότε ύπερ σου και μόνης έ-
παλλεν ή καρδιά του νεανίσκου, όστις έπι του πε-
δίου τής μάχης άποθνήσκων, ύπερηφάνως προς
τήν τροπαιοϋχον σημαίαν σου ήτένιζε και ή Έλ-
ληνις από γενετής εις την σήν καθιερούτο λα-
τρείαν! Νύν δέ ότε δεινοί επίκεινται κίνδυνοι,
ένταυθα ένθα πάν ό,τι τó βλέμμα άπαντά. ανα-
μιμνήσκει προγονικής ευκλείας τó μεγαλείον. Έν-
ταυθα, τά πλήθη των Έλλήνων άθρόα συνερχό-
μενα έμπνέονται ύπό των ευτελών δημιουργημά-
των του ρεμβασμού και τής άπογοητεύσεως!

Άλλ' οί λόγοι της ούτοι διεκόπησαν αίφνης ύπό
του κρότου των βημάτων, διαβατών διερχομένων
όπισθεν ήμών' έστράφην άνησυχώς προς την Νύμ-
φην, άλλ' ειχε γίνει άφαντος. Οί έλαφροί κύκλοι,
οΐτινες άλληλοδιαδόχως σχηματιζόμενοι και δια-
λυόμενοι έρρύτιδουν έλαφρώς κατά την στιγμήν
εκείνην την έπιφάνειαν του ύδατος, μοι έδειξαν
μόιοι τά ίχνη της· ένθ' δέ έκυπτον ίνα παρατη-
ρήσω πλησιέστερον, μοι έφάνη ότι διέκρινα με-
ταξύ του λευκού άφρου τόν κυματίζοντα αύτης
πέπλον· άλλ' έν άκαρεί τά πάντα εξηλείφθησαν
και τά ύδατα ήρέμα κατακυλιόμενα επανέλαβον
τόν μονότονον αύτων φλοίσβον.

Συγκεχυμένοι ιδέαι, αισθήματα άόριστα με κα-
τέλαβον τότε έστέναξα μελαγχολικώς
θεωρούσα και πάλιν τó διαυγές ύδωρ ύπό τó έ-
ποϊον έγινεν άφαντος ή ωραία όπτασία μου και
έξηκολούθησα τόν περίπατόν μου σύννους και εκ-
πεπληγμένη αναπολούσα τούς λόγους τής Ναϊά-
δος οΐτινες τοσοϋτον άποτόμως ειχον διακοπή.

A. Γ. Π.

ΒΡΑΧΕΑ ΤΙΝΑ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΜΕΣΩΝ ΤΟΥ ΦΩΤΙΣΜΟΥ

ΥΠΟ

A. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

(καθηγ. τής φυσικής και χημείας των έν Αθήναις Γυμνασίων).

(Συνέχεια, 10ε άριθ. 10).

ΦΩΤΙΣΜΟΣ ΔΙΑ ΤΟΥ ΦΩΤΑΕΡΙΟΥ.

Ίστορία αυτού. — Κατά τó έτος 1820 διε-
δόθη και σχεδόν έγενικεύθη καθ' άπασαν την

Γαλλίαν νέον σύστημα φωτισμού, όπερ έμελλε
μετ' ου πολυ νά έπιφέρη πλήρη μεταβολήν εις
τās παλαιάς έξεις των πολιτών και νά πραγμα-
τοποιήση αξιόλογον οικονομίαν ως προς την χρή-
σιν των φωτιστικών ύλων, διαχέον προς γενικήν
ευημερίαν ευωον, καθαρόν, άφθονον και λαμπρόν
φώς. Ίστορικά τινες λεπτομέρειαι περί τής άρ-
χής και προόδου του διά του φωταερίου φωτι-
σμού δέν θέλουσιν είσθαι ένταυθα περιτταί. Άν
και αι άρχαι του διά του φωταερίου φωτισμού έν
Γαλλία χρονολογούνται από του 1820, πολλai
όμως άπόπειραι ειχον γείνει προς τόν σκοπόν του-
τον και πρό τής έποχής ταύτης. Θέλομεν δέ ανα-
φέρει έν τοις έξής τās προκαταρκτικάς ταύτας
άποπειράς.

Ο Φίλιππος Λεβών έπινοεί τόν διά του φω-
ταερίου φωτισμόν. — Ήτο γνωστόν από του τέ-
λους του ΙΗ'. αιώνος ότι οί γαιάνθρακες ύποβλη-
θέντες εις την έέργειαν τής θερμότητας εκλει-
σμένοι έντός άγγείου, έξάγουσιν άέριον έπιδεκτι-
κόν αναφλέξεως. Άλλά μέχρι τέλους του ΙΗ'
αΐωνος ουδεμίαν έξήγαγον ωφέλειαν εκ των πα-
ρατηρήσεων τούτων. Κατά δέ τó έτος 1786 γά-
λος τις μηχανικός ο Φίλιππος Λεβών, γεννηθείς
έν έτει 1765 εις την Βραχέτην (του άνω Ματρώ-
να) έσκέφη νά καταστήση χρήσιμα προς φωτι-
σμόν τά άέρια τά παραγόμενα εκ τής άποστά-
ξεως των ξύλων, άτινα έχουσι την ιδιότητα τής
αναφλέξεως αναπτόμενα και τής φωτιστικής δυ-
νάμεως.

Ο Φίλιππος Λεβών πλησίον του πατρός του
έν τή έξοχῃ,ών ήδη γεφυροδοποιός έχαμε την αξιό-
λογον ταύτην ανακάλυψιν. Προσέχων τόν νούν ο
Φίλιππος εις τόν καπνόν, όστις εξήρχετο από τι-
νος φιάλης, έν ή ένέβαλε πριονίσματα ξύλου και
έθεσεν αύτην έπι πυραύνου (μαγκαλίου), είδεν
ότι ο καπνός, όστις εξήρχετο ήναπτεν άμα συνε-
κοινώνει μετά του πυρός. Έκτοτε ή άρχή του
φωτισμού διά του φωταερίου ειχεν ανακαλυφθῃ.
Οί κάτοικοι του χωρίου ένθα, ο Φίλιππος τó πρώ-
τον είδε τó φώς του ήλίου, ύπελάμβανον αύτόν
φρενοβλαβῃ, διότι τοις έλεγεν, «έπιστρέφω εις
Παρίσιους και εκείθεν θά σάς θερμάνω και θά σάς
φωτίσω δι' άερίου, τó όποιον θά διευθύνω προς
ύμās διά σωλήνων.»

Έν έτει 1789 ο Φίλιππος Λεβών έλαβε πτυ-
χίον ανακαλύψεως σκεύους καλουμένου θερμάλυ-
χρου ή θερμάστρας, θερμαινούσης και φωτιζούσης
οικονομικώς, ταύτην ήθελε νά παραδεχθώσιν ως
σκεύος οικιακόν. Προς παραγωγήν του άερίου έ-
θετεν έντός μεγάλου μεταλλίνου κιβωτίου στελέ-
χη ξύλων, τά όποια υπέβαλλεν εις ύψηλήν θερμο-
κρασίαν. Τά ξύλα άποσυνθετόμενα παρήγαγον άέ-
ρια ευφλόγιστα, ουσίας έμπυρευματικής, όξος και
ύδωρ. Η θερμότης του κλιβάνου έχρησίμευε προς
άποσύνθεσιν των ξύλων, τó δέ εκ τής άποσυνθέ-